

POLITICA AGRICOLĂ A STATELOR FONDATOARE ALE COMUNITĂȚII ECONOMICE EUROPENE

Cornelia NEAGU

Universitatea Tehnică „Gh.Asachi” Iași

e-mail: necornelia@yahoo.com

After the Second World War the process of European reconstructions enters a new stage. The constitution of the Council of Europe and of the European Community of Coal and Steel in 1951 encouraged the efforts of the defendants of the European union. The years 1954-1957 are the years when they proceeded to constitute the Common Market. The talks held around the objectives of the new community put to light interests diametrically opposed among some states that supported the unity of the European West as a first stage of the unity of our continent. The idea of reintroducing the European unification projects had emerged from the Benelux states which have proposed on the 20th of May 1955 the Bayen Plan to all CECO states member. The Dutchman Bayen, the author of the project, had sustained the custom integration between the Sixth in the agricultural area. It had been proven that the agricultural policy discussion of the future community is due to the urging of France. France had considered that „we couldn't conceive the initiation of a Common General Market in Europe”, we couldn't speak about a common agricultural policy “without including the agriculture”. The French State had to take into account the fact that its farms were, most of them, owned by the small proprietors who were using a quarter of the French labor force. All these were largely represented in the French Parliament. In order to achieve the popular approval for the idea of a common market it was necessary a large policy which could offer to the French farmers the perspective of a good's market. The Rome treaty which instituted the Economical Community aimed the development of an agricultural harmonious policy which involved also the achievement of a “custom union” Our research emphasizes the strong contradiction between France and Great Britain with regard to agricultural policies in the new European organism that was about to be born, conflict that resulted in the withdrawal of Great Britain from the negotiations pertaining to the constitution of the European Economic Community.

Keywords: market, european, treaty, community, force.

Al Doilea Război Mondial, distrugerile care l-au însoțit au pus și mai acut problema reorganizării continentului european. Programele elaborate în perioada secolului XIX și mai ales după Primul Război Mondial sunt reluate, actualizate. La 19 septembrie 1946, în Aula Universității din Zürich, Winston Churchill, într-un celebru discurs, spunea printre altele : „Vreau să vorbesc astăzi despre Europa...”. La scurt timp el înființa în Marea Britanie *United Europe Movement* urmată în Franța de *Consiliul Francez pentru Unitatea Europei*. Mișcărilor europene afiliate

Comitetului Internațional de Coordonare pentru o Europă Unită au pregătit Congresul Europei desfășurat în luna mai 1948 sub președinția lui Winston Churchill. Prin acest congres s-a indus în opinia publică un semnal important care a ajutat nemijlocit la crearea instituțiilor europene. „A venit ora pentru națiunile Europei să transfere unele din drepturile lor de suveranitate, în vederea coordonării și dezvoltării resurselor lor”[3].

Înființarea *Consiliului Europei* la 5 mai 1949 a reprezentat un mare succes al europeniștilor, reprezentând un pas important în procesul unității europene.

MATERIAL ȘI METODĂ

Pentru elaborarea studiului au fost consultate „Documente de Bază ale Comunității și Uniunii Europene”, Polirom, 1999, lucrări aparținând specialiștilor în problema istoriei construcției europene. Din consultarea lor se poate desprinde faptul că problemele agricole au reprezentat un interes major în deceniul VI al secolului trecut pentru statele occidentale inițiatoare ale procesului comunitar. Divergențele pe marginea acestei probleme au scos Marea Britanie din „Europa” pentru mai bine de un deceniu.

REZULTATE ȘI DISCUȚII

Demararea efectivă a construcției europene, proces complex, îndelungat va fi efectuată prin înființarea *Comunității Europene a Cărbunelui și Oțelului*. *Declarația* prezentată la 9 mai 1950 de către Ministrul Afacerilor Străine al Franței, Robert Schuman reprezintă actul fondator al unității europene, deoarece propunea o „autoritate superioară statelor”[5]. Pe plan general CECO rezultat al eforturilor Franței, Germaniei Federale, Italiei, Belgiei, Olandei și Luxemburgului, „a contribuit la formarea unui veritabil spirit european”[6], a permis generalizarea *Pieței Comune* în ansamblul economiei, în cadrul organizațiilor ce vor fi puse în mișcare prin *Tratatul de la Roma*.

Succesele înregistrate de prima comunitate europeană au încurajat eforturile adeptilor unității europene. Relansarea proiectelor de unificare europeană a venit din partea statelor din Benelux, care au propus, la 20 mai 1955 celor șase state membre ale CECO *Planul Bayen*. Olandezul Bayen, autorul proiectului susținea integrarea vamală între *Cei Șase*, în domeniul agricol. Proiectul revenea cu o idee mai veche a adeptilor unificării europene, prin care integrarea economică o precede pe cea politică și că economicul reprezintă fundamentul construcției europene[2]. Ca urmare a interesului manifestat de opinia publică s-a decis convocarea unei *Conferințe* în scopul obținerii unui *tratat* care să permită colaborarea privind crearea *Pieței Comune*. *Conferința* era cu atât mai necesară cu cât cercurile politice europene erau profund divizate în dilema continuării sau nu a experimentului CECO și în relația național-supranațional în construcția europeană. La *Conferința de la Messina*, din 1-2 iunie 1955 s-a constituit un *Comitet* coordonat de belgianul Spaak. *Raportul Comitetului Spaak* a recunoscut imposibilitatea specificării în avans a măsurilor considerate necesare pentru a instaura printr-un *Tratat*, *Piața Comună*. Agricultură este un caz special prevăzut în *Raport*. Textul evidențiază că

nu este de conceput *Piața Comună* fără sectorul agricol. Era necesară abordarea în comun a intervențiilor pe piață. Mecanismul concret de rezolvare, necesita un studiu aprofundat care urma să intre în acțiune până la sfârșitul perioadei de tranziție. Încă de la început, agricultura se cerea a fi reglementată nu pentru acest domeniu în sine, ci ca parte importantă a *Pieței Comune*. [4] Trebuie specificat că pachetul privitor la sectorul agricol se datorează insistențelor Franței care considera că „Nu putem concepe înființarea unei Piețe Comune generale în Europa”, nu se putea vorbi de o politică agricolă comună „fără a include și agricultura”[1]. Poziția statului francez era determinată de faptul că fermele sale se aflau în majoritate în posesia micilor proprietari folosind cam un sfert din forța de muncă franceză. Aceștia aveau o reprezentare numeroasă în Parlamentul Franței. Dacă era necesar să se obțină aprobarea populară pentru ideea unei piețe comune, ar fi putut fi vitală o politică largă prin care să se ofere agricultorilor francezi perspectiva unei noi piețe de desfaceri pentru surplusurile tot mai mari de cereale și sfeclă de zahăr.

Se poate observa că deși Marea Britanie a susținut ideea construcției europene ea nu participă la constituirea primei comunități CECO, după cum se va retrace și de la discuțiile vizând constituirea Pieței Comune. Ea va participa la primele discuții ale Comitetului Spaak dar specificul problemelor sale în domeniul agricol determinate de relațiile din Commonwealth, ca și opoziția fermă în privința cooperării în domeniul energiei atomice cea de-a doua mare problemă abordată de Cei Șase, au dus la retragerea ei de la discuțiile purtate în legătură cu înființarea Pieței Comune. De altfel, se considera de către Cei Șase că ea ar putea deveni o „frână pentru ceilalți”, în procesul construcției europene. Se aprecia că prin plecarea reprezentantului Marii Britanii de la discuțiile Comitetului Spaak aceasta „a ieșit din Europa”[7]. Părăsind tratatele pentru Euratom și Piața Comună la 7 septembrie 1955 Marii Britanii îi va fi foarte greu să fie acceptată în Piața Comună.

Nu poate fi trecută cu vederea poziția Germaniei Federale în problemele agricole. Deși au fost foarte activi în acțiunile orientate către continuarea integrării reprezentanții ei nu au fost dispuși să facă multe concesii în domeniul agriculturii, ceea ce va reprezenta un motiv de îngrijorare pentru francezi și olandezi. Germanii erau extrem de reticenți în ceea ce privea domeniul agricol. Pentru Germania Federală se dovedea a fi de interes național problemele agriculturii, elementul supranațional nu oferea suficientă atracție pentru ea, în acel moment.

La 23 aprilie 1956, Comitetul Spaak preda celor șase miniștri de externe Raportul ce viza crearea Comunității Economice Europene și a Comunității Europene a Energiei Atomice, care a fost examinat și aprobat cu prilejul Conferinței de la Veneția din 29-30 mai 1956. Ultimele dezbateri vor marca din mai 1956 în martie 1957 punerea la punct a proiectelor de convenție. Cerințele Franței vizând Piața Comună s-au axat pe de o parte, pe includerea activităților agricole și a problemelor considerabile pe care aceste le presupun, iar, pe de altă parte, la asocierea teritoriilor de peste mare și la comunizarea susținerii lor financiare. Germania își va concentra atenția către mecanismele comunității atomice. O dată depășite ultimele obstacole în cursul Conferinței care reunește la

Paris, între 16-19 februarie 1957 experți, apoi miniștri de externe, în cele din urmă șefi de guverne, cele două tratate au fost semnate la Roma pe 25 martie 1957.

Tratatul instituind Comunitatea Economică Europeană își fixa drept obiectiv stabilirea unei Piețe Comune între Cele Șase state contractante spre a „promova o dezvoltare armonioasă a activităților economice în ansamblul Comunității; o expansiune continuă și echilibrată, o stabilitate sporită, o ridicare accelerată a nivelului de trai și relații mai strânse între statele pe care le reunește”. Piața Comună implica realizarea unei „uniuni vamale”, comportând deopotrivă eliminarea drepturilor vamale și a restricțiilor cantitative între statele membre, precum și instituirea unui tarif vamal comun, într-o uniune vamală. După expresia unui contemporan al evenimentului „cordonul vamal este mutat la frontierele care separă statele exterioare Comunității în raport cu statele membre ale acesteia”[8].

CONCLUZII

Funcționarea Pieței Comune va face, în sfârșit, necesară elaborarea unor politici comune: prima dintre ele, care privea agricultura, era prevăzută dar nu și definită de tratat. Principiile directoare vor fi enunțate de Executivul comunitar după Conferința Agricolă de la stresa 3-12 iulie 1958, precizate apoi de un număr de reglementări și decizii ale Consiliului de Miniștri al CEE în urma unor discuții aprinse calificate de observatori drept „maratonuri agricole” [9].

Divergențele dintre Franța și Marea Britanie și în privința problemelor agriculturii au determinat retragerea celei din urmă de la constituirea celei mai importante comunități, Comunității Economice Europene, care va reprezenta nucleul Uniunii Europene.

BIBLIOGRAFIE

1. Booker, Cristopher, North, Richard, *Istoria secretă a construcției europene*, Ed. Antet, 2004, p.57.
2. Constantinesco, Vlad, Kovar, Robert, Lacque, J.P., Simon, Denis, *Traité instituant la CEE. Comentaire article per article*, Paris, 1992, p.170-171.
3. Lacerf, Jean, *Histoire de l'unité européenne*, Gallimard, Paris, 1956, p.16.
4. *Le construction de l'Europe*, Imprimerie Nationale, Paris, 1994, p.170-188.
5. Nicolae Păun, Adrian Ciprian Păun, *Istoria Construcției Europene*, Editura Fundației pentru Studii Europene, Cluj-Napoca, 2000, vol.I, p.73.
6. R. Poidevin, D. Spierenburg, *Histoire de la Haute Autorité de la Communauté Européenne du Charbon et de l'Acier. Une expérience supranationale*, Bruylant, Bruxelles, 1993, p. 55.
7. Booker, Cristopher, North, Richard, *Istoria secretă a construcției europene*, Ed. Antet, 2004, p.56.
8. Zorgbibe, Charles, *Construcția Europeană. Trecut, Prezent, Viitor*, Ed. Trei, 1998, p.39.
9. Zorgbibe, Charles, *Construcția Europeană. Trecut, Prezent, Viitor*, Ed. Trei, 1998, p. 40.